

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „ХРИСТО СМирНЕНСКИ“
гр. Момин проход, община Костенец, ул. „Славянска“ № 3,
тел: 0896852024, email: smirnenski1961@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:

/ ЮЛИЯН ОДАЖИЯН, ДИРЕКТОР/

Заповед №1287-687/ 12.09.2025 г.

ПРОГРАМА

ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ

ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА ПРИОБЩАВАНЕ

НА ДЕЦАТА И УЧЕНИЦИТЕ ОТ

УЯЗВИМИ ГРУПИ

УЧЕБНА 2025/2026 ГОДИНА

ГР. МОМИН ПРОХОД

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. ВЪВЕДЕНИЕ
2. ВИЗИЯ, ЦЕННОСТИ И РЪКОВОДНИ ПРИНЦИПИ
3. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА
4. ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА ПРОГРАМАТА
5. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ
6. ПЕРИОД НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

1.ВЪВЕДЕНИЕ

„Всички хора се раждат свободни и равни по достойнство и права. Те са надарени с разум и съвест и следва да се отнасят помежду си в дух на братство.“
(Из: „Всеобща декларация за правата на човека“ на ООН)

В ОУ „Христо Смирненски“, гр. Момин проход, вярваме, че учениците от уязвими групи имат право на зачитане, уважение и подкрепа. Отношението ни към тях е основано на признаване на тяхната равнопоставеност – на техните равни възможности и права. За нас те са важна и пълноценна част от обществото и затова работим за тяхната социална интеграция и социално включване. Ние възприемаме уязвимите групи ученици като ученици със способности и потенциал, а не като хора, притежаващи единствено проблеми и ограничения. Вярваме, че с общи усилия ние - учителите, учениците и родителите, можем да създадем за нашите ученици среда, в която те да получат качествено образование, възможност за пълноценно личностно развитие и бъдеща реализация в обществото.

1.1. Дефиниране на проблема

Равни права

Съгласно Всеобщата декларация за правата на човека, приета на общо събрание на ООН през 1948 г. и оттогава досега превърнала се в най-превеждания и споделян в цял свят документ, всеки човек има право на равни права и свободи, без никакви различия, основани на раса, цвят на кожата, пол, език, религия, политически или други възгледи, национален или социален произход, материално, обществено или друго положение.

Уязвими групи

Уязвими са онези лица и групи от хора, които търпят ограничения по отношение на участието им в социалния живот и ползването на социални права, наравно с останалите. Уязвими групи са етническите малцинства, мигрантите, бежанци, хората с увреждания, хората, живеещи в крайна бедност, страдащите от зависимости, децата, лишени от родителска грижа и др. Изброените групи не са взаимно изключващи се и често дадено лице може да принадлежи към повече от една група, което прави неговата уязвимост още по-силна. Поради различни фактори – психологически, икономически, здравословни и др., тези хора не успяват да се възползват от възможностите, които обществото предлага и попадат в риск от социално изключване.

Работата с уязвими групи в системата на образованието, в т.ч. ученици и родители, следва да бъде насочена към тяхната интеграция.

Образователна интеграция

Образователната интеграция е институционален процес, при който ученици – всеки със своите етнокултурни, психологически, материални, физиологични и други специфики и различия, си взаимодействат в единна образователна среда, като в процеса на обучение и възпитание формират споделени граждански ценности, запазвайки своята идентичност и получавайки равни възможности за социална реализация.

Образователната интеграция изисква защита правата на децата, недопускане на дискриминация и осигуряване на адекватни предпоставки за социална реализация. Тя не допуска сегрегация на учениците от уязвимите групи, както и асимилация против тяхната воля и против волята на техните родители. Насърчава и подпомага межкултурния обмен и съхраняването и развитието на различните културни идентичности. В хода на този процес се прилагат и използват разнообразни методи и форми за работа с ученици и родители, съобразявайки се с тяхната индивидуалност и специфики.

Образователната интеграция е една от видовете политики за социално включване, които се реализират в рамките на Европейския съюз. Практическата реализация на този тип интеграция в българските училища се осъществява в следните направления:

- осигуряване на равен достъп до качествено образование за всички ученици;
- създаване на предпоставки за успешна социализация на децата и учениците от уязвимите групи;
- утвърждаване на интеркултурното образование като неотменна част от процесна модернизация на българската образователна система;
- поощряване на взаимното уважение, разбирателството и сътрудничеството между всички ученици, независимо от етническата им принадлежност, пол, физическо, материално състояние, др.

1.2. Национални и международни нормативни актове, стратегически документи и програми, на които се основава настоящата Програма:

Настоящата програма е разработена въз основа на и в съответствие с: Стратегия за намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система, Стратегията за образователна интеграция на децата и учениците от етническите малцинства, утвърдена от МОН. Националните програми „Оптимизация на училищната мрежа“, „С грижа за всеки ученик“ и др.; Закона за закрила на детето, Закона за защита срещу дискриминацията, Световната програма на ЮНЕСКО и ООН „Образование за всички“, Конвенцията за правата на детето на ООН, Стратегия на ЕС „Европа 2020“.

1.3. Анализ на моментното състояние в училище

ОУ „Христо Смирненски“, гр. Момин проход е Средищно училище, в което се обучават ученици, както от града така и от региона.

В началото на учебната 2025/2026г. броят на обучаващите се в училище е 88 в дневна форма на обучение от I до VII клас.

Като уязвими групи в училище могат да се разграничат:

- Деца с етнически произход различен от българския - в училището се обучават ученици от ромски етнос, деца от социално слаби семейства, и със СОП.

Най-често наблюдаваните проблеми с децата от уязвимите групи са свързани с нередовно посещение на учебните занятия; ниска успеваемост по различни предмети, поради ниска мотивация за учене, междуличностни проблеми с други деца.

Всеки класен ръководител е запознат със случаите на деца от тези уязвими групи в класа си. Той предоставя необходимата информация на ръководството на училището или при необходимост и на други институции, работещи с деца. Класните ръководители отделят специално внимание при работата си с тези деца – провеждат индивидуални разговори с тях, търсят съдействие и подкрепа от родители (настойници), и психолог.

Училището подпомага уязвимите групи ученици по различни начини. От една страна на тях се осигурява целодневно обучение в начален етап, безплатни учебници и помагала, безплатна закуска за учениците от начален етап, участие в Националните програми „Училищен плод“ и „Училищно мляко“.

За приобщаването на учениците от уязвимите групи към училищната общност, децата са включвани в спортни мероприятия на училищно, общинско и областно ниво.

2.ВИЗИЯ, ЦЕННОСТИ И РЪКОВОДНИ ПРИНЦИПИ НА ПРОГРАМАТА

2.1.Визия

Успешно интегриране на учениците от уязвими групи, което да спомогне за изграждането им като пълноценни граждани с успешна професионална, социална и творческа реализация.

2.2.Ценности и принципи, на които се основава Програмата

- Ценностите и ръководните принципи на демократичното общество и по-специално принципът за равенство и недискриминация в основата на настоящата програма;
- Принципът за осигуряване на равен достъп до качествено образование;
- Ангажиране на цялата училищна общност в работата с уязвими групи и осъществяването на образователната интеграция;
- Утвърждаване в училище на атмосфера за межкултурно опознаване, сътрудничество и сближаване;
- Подобряване на социално-психологическия климат в извънучилищната среда по отношение на образованието, като катализатор за активизиране на процеса на интеграция;

2.3.Ръководни принципи при реализация на Програмата

- **Законосъобразност** – съответствие на целите и предлаганите дейности със законите и подзаконовите нормативни актове;
- **Кохерентност** – осигуряване на координираност и взаимна обвързаност напредлаганите дейности при сътрудничество на всички заинтересовани страни;
- **Партньорство**– активно и координирано участие на всички заинтересовани страни както в училището (учители, треньори, родители, ученици), така и извън него (външни институции – общински, държавни, НПО) в реализацията на политика за образователната интеграция на учениците от уязвими групи;
- **Своевременност** – осигуряване на навременни и адекватни мерки за предотвратяване на възможни рискове за осъществяване на образователната интеграция на ученици от уязвими групи;
- **Прозрачност** и популяризиране на дейностите и резултатите – значимостта на проблема предполага висока степен на информираност на обществото;
- **Устойчивост на резултатите** – осигуряване на трайно и дългосрочно въздействие на постигнатите резултати;
- **Отчетност, мониторинг и контрол** на реализацията на целия процес на образователна интеграция, включваща в себе си анализ и оценка на постигнатите резултати;

3.ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

- Създаване на условия за пълноценна социализация на учениците от уязвими групи;

- Гарантиране на равни права, в т.ч. равен достъп до качествено образование за учениците от уязвими групи;
- Съхраняване и развиване на културната идентичност на децата и учениците от етническите малцинства;
- Превръщане на различията (културни, религиозни, психологически, физиологически, др.) в източник и фактор за взаимно опознаване и духовно развитие на подрастващите;
- Създаване на атмосфера на взаимно уважение, толерантност и разбирателство и формиране на благоприятен социално-психологически климат в училище, който създава условия за пълноценно личностно развитие и социална включеност на всички ученици;

4.ДЕЙНОСТИ ЗА ПОСТИГАНЕ НА ЦЕЛИТЕ НА ПРОГРАМАТА

В изпълнение на целите на настоящата програма, ще бъдат реализирани следните дейности:

4.1.Дейности, насочени пряко към учениците

- Организиране на спортни, културни и развлекателни събития за учениците, насочени към развитие на чувството им за толерантност, екипен дух, взаимопомощ;
- Подкрепа на разнообразни съвместни изяви на деца от различни етнически общности за съхраняване и развиване на общите и специфичните традиции за града/региона;
- Подпомагане на социално слабите ученици с учебници, учебни помагала и пособия, др.;
- Изграждане и функциониране на информационна система/регистър за проследяване на децата в риск;
- Допълнителна работа с ученици от уязвими групи, застрашени от отпадане и/или преждевременно напускане на училище;
- Подкрепа на учениците от уязвимите общности за продължаване на образованието им и след задължителната училищна възраст;
- Специализирана работа за мотивиране на учениците от уязвимите групи в прогимназиалния етап за продължаване на образование в професионалните училища;
- Организиране на целево проучване на интереси и предпочитания на децата от уязвими групи и ранно професионално ориентиране, съвместно с Бюрото по труда;

4.2.Работа с родителите

- Провеждане на информационни кампании сред родители за разясняване на взаимните ползи от интегрираното обучение на учениците от уязвими групи;
- Работа с родителските общности за преодоляване на негативни стереотипи и дискриминационни нагласи спрямо индивидите от уязвими групи;
- Специализирана работа с родителите на деца от етническите малцинства за постигане на по-голяма заинтересованост към образователно-възпитателния процес;
- Ангажиране на родители на ученици от уязвими групи в училищните съвети или Обществен съвет;

4.3. Дейности, насочени към педагогическите специалисти

- Осигуряване на допълнителна квалификация на педагогическите специалисти за работа с уязвими групи – напр.
- работа в мултикултурна образователна среда; Стимулиране на педагогическите специалисти, прилагащи иновативни подходи за работа с уязвими групи;

5. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

- Намален дял на преждевременно напусналите образователната система;
- Повишаване посещаемостта на учебните занятия от учениците;
- Повишен дял на учениците от уязвими групи, завършили основно образование;
- Повишен дял на учениците от уязвими групи, завършили средно образование;
- Повишаване на нивото на познанията и обществената информираност за човешките права сред учениците;
- Подобрено разбиране и повишена толерантност към различията сред учениците и техните родители;
- Повишена квалификация и мотивация на педагогическите специалисти за работа с деца от уязвими групи;
- Участие на всички заинтересовани страни – учители, треньори, родители и ученици, в процеса на образователна интеграция на учениците от уязвими групи;
- Повишаване ефективността от работата с родителската общност и постигане на позитивна промяна в нагласите за необходимостта от получаване на качествено образование сред родителите на деца от етническите малцинства;
- Повишаване качеството на образование на учениците от уязвими групи и създаване на по-добри условия за тяхната бъдеща реализация;

6. ПЕРИОД НА ДЕЙСТВИЕ НА ПРОГРАМАТА

Срокът за изпълнение на програмата се определя за периода 2025 -2026 година, като при необходимост, следва да се актуализира ежегодно. Програмата е приета с решение на Педагогически съвет с протокол № 11 /12.09.2025 г.

ЗАПОВЕД
№ 1287-687 / 12.09.2025 г.

На основание чл. 259, ал. 1 от закона за предучилищното и училищното образование, във връзка с чл. 263, ал 1, т. 3 от същия нормативен документ, чл.31, ал. 1 т. 6, и т.10 от Наредба №15 от 22 юли 2019 г. за статута и професионално развитие на учителите, директорите и другите педагогически специалисти и Протокол № 11/12.09.2025 г. на Педагогическия съвет.

I. УТВЪРЖДАВАМ:

Програма за представяне на равни възможности и за приобщаване на децата и учениците от уязвими групи в ОУ „Христо Смирненски“ гр. Момин проход

II. НАРЕЖДАМ:

1. Предвидените дейности в Програмата да бъдат изпълнявани от определените отговорни лица/комисии в планираните срокове.
2. Програмата да бъде публикувана на интернет страницата на училището в срок до 30.10.2025 г.
3. Настоящата заповед да се доведе до знанието на педагогическите специалисти в училището срещу подпис за сведение и изпълнение.
4. Контрол по изпълнение на заповедта ще упражнявам

Настоящата заповед да се доведе до знанието на на определените длъжностни лица срещу подпис за сведение и изпълнение.

Приложение: Програма за предоставяне на равни възможности и за приобщаване на деца и учениците от уязвими групи.

ДИРЕКТОР:
/ **ЮЛИЯН ОДАЖИЯН** /

